

I

(Säädökset, jotka on julkaistava)

**EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON PÄÄTÖS N:o 1600/2002/EY,
tehty 22 päivänä heinäkuuta 2002,
kuudennesta ympäristöä koskevasta yhteisön toimintaohjelmasta**

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO,
jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 175 artiklan 3 kohdan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen ⁽¹⁾,

ottavat huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽²⁾,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon ⁽³⁾,

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä ⁽⁴⁾, ja ottavat huomioon sovittelukomitean 1 päivänä toukokuuta 2002 hyväksymän yhteisen tekstin,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Puhdas ja terveellinen ympäristö on edellytyksenä yhteiskunnan hyvinvoinnille ja vauraudelle, mutta jatkuva maailmanlaajuinen kasvu aiheuttaa ympäristölle jatkuvia paineita.
- (2) Viides ympäristöä koskeva yhteisön toimintaohjelma ”Kohti kestävä kehitystä” päättyi 31 päivänä joulukuuta 2000, ja sen avulla saatiin aikaan monia merkittäviä parannuksia.
- (3) Jatkuvaa ponnistelua tarvitaan yhteisön jo asettamien ympäristöä koskevien yleis- ja erityistavoitteiden saavuttamiseksi. Tässä päätöksessä esitetty kuudes ympäristöä koskeva toimintaohjelma (jäljempänä ’ohjelma’) on siten tarpeen.
- (4) Jäljellä on useita vakavia ympäristöongelmia ja uusia ongelmia ilmenee, jotka edellyttävät lisätoimia.

- (5) Ihmisen terveyden ja ympäristön suojelemista koskevan lähestymistavan kehittämisessä on kiinnitettävä enemmän huomiota ennaltaehkäisyyn ja sovellettava ennalta varautumisen periaatetta.
- (6) Luonnonvarojen harkittu käyttö ja maapallon ekosysteemin suojeleminen ovat yhdessä taloudellisen vaurauden ja tasapainoisen yhteiskunnallisen kehityksen kanssa kestävä kehityksen edellytyksiä.
- (7) Ohjelman päämääränä on ympäristön ja ihmisen terveyden suojelun korkea taso sekä ympäristön ja elämänlaadun yleinen parantaminen. Ohjelmassa osoitetaan kestävä kehityksen strategian ympäristöulottuvuuden painopistealueet, ja se olisi otettava huomioon esitettäessä strategiaan perustuvia toimia.
- (8) Ohjelman päämääränä on purkaa ympäristöpaineiden ja talouskasvun välinen yhteys samalla kun noudatetaan toissijaisuusperiaatetta ja kunnioitetaan Euroopan unionin eri alueiden erilaisia oloja.
- (9) Ohjelmassa vahvistetaan yhteisön ympäristöä koskevat painopistealueet ja keskitytään erityisesti ilmastomuutokseen, luonnonsuojeluun ja biologiseen monimuotoisuuteen, ympäristöön ja terveyteen ja elämänlaatuun sekä luonnonvaroihin ja jätteisiin.
- (10) Kullekin näistä alueista osoitetaan tärkeimmät yleistavoitteet ja joitain erityisiä tavoitteita, ja kyseisten tavoitteiden saavuttamista varten määritetään joukko toimia. Nämä yleiset ja erityistavoitteet ja päämäärät muodostavat ne suoritustasot tai saavutukset, joihin on pyrittävä.
- (11) Ohjelman tavoitteiden, painopistealueiden ja toimien avulla olisi edistettävä kestävä kehitystä ehdokasvaltioissa ja pyrittävä varmistamaan kyseisten valtioiden luonnonvarojen suojeleminen.
- (12) Lainsäädännöllä on edelleen keskeinen merkitys ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa, ja nykyisen lainsäädännön täysimääräinen ja asianmukainen täytäntöönpano on ensisijaista. Olisi tarkasteltava myös muita vaihtoehtoja ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi.

⁽¹⁾ EYVL C 154 E, 29.5.2001, s. 218.

⁽²⁾ EYVL C 221, 7.8.2001, s. 80.

⁽³⁾ EYVL C 357, 14.12.2001, s. 44.

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin lausunto, annettu 31. toukokuuta 2001 (EYVL C 47 E, 21.2.2002, s. 113), neuvoston yhteinen kanta, vahvistettu 27. syyskuuta 2001 (EYVL C 4, 7.1.2002, s. 52), ja Euroopan parlamentin päätös, tehty 17. tammikuuta 2002 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä). Euroopan parlamentin päätös, tehty 30. toukokuuta 2002, ja neuvoston päätös, tehty 11. kesäkuuta 2002.

- (13) Ohjelmalla olisi edistettävä ympäristönäkökohtien sisällyttämistä kaikkiin yhteisön politiikkoihin ja toimintoihin perustamissopimuksen 6 artiklan mukaisesti ympäristöön eri lähteistä kohdistuvien paineiden vähentämiseksi.
- (14) Jotta välttämättömät muutokset sekä tuotannossa että ympäristön tilaan ja kehitykseen kielteisesti vaikuttavissa julkisissa ja yksityisissä kulutusmalleissa saadaan aikaan, tarvitaan yhtenäinen strateginen lähestymistapa, joka sisältää uusia tapoja toimia markkinoiden kanssa yhteistyössä kansalaisten, yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa. Tämän lähestymistavan olisi edistettävä maa- ja merialueiden kestäväää käyttöä ja hallinnointia.
- (15) Ohjelman onnistumisen kannalta on tärkeää varmistaa ympäristöä koskevan tiedon saanti, muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus ja kansalaisten mahdollisuus osallistua politiikkaan.
- (16) Aihekohtaisissa strategioissa tarkastellaan niitä vaihtoehtoja ja välineitä, joita tarvitaan laajaa ja moniulotteista lähestymistapaa edellyttävien monimutkaisten kysymysten käsittelyssä, ja ehdotetaan tarpeellisia toimia, joihin Euroopan parlamentti ja neuvosto osallistuvat tarvittaessa.
- (17) Tiedeyhteisössä vallitsee yksimielisyys siitä, että ihmisen toiminta lisää kasvihuonekaasujen pitoisuuksia, mikä puolestaan johtaa maapallon lämpötilan kohoamiseen ja ilmaston häiriöihin.
- (18) Ilmastonmuutoksen vaikutukset ihmisyhteisöön ja luontoon ovat vakavia, ja niitä on lievennettävä. Toimenpiteitä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi voidaan toteuttaa kasvun ja vaurauden tasoa alentamalla.
- (19) Yhteiskunnan on sopeuduttava ja valmistauduttava ilmastonmuutoksen seurauksiin siitä riippumatta, miten ilmastonmuutoksen lieventämisessä onnistutaan.
- (20) Terveet ja tasapainoiset luonnonjärjestelmät ovat edellytys elämän jatkumiselle maapallolla.
- (21) Ihmisen toiminta aiheuttaa luonnolle ja biologiselle monimuotoisuudelle huomattavia paineita. Tarvitaan vastatoimia paineille, jotka johtuvat erityisesti saasteista, alkuperäiseen lajistoon kuulumattomien lajien leviämisestä, geneettisesti muunnettujen organismien levittämisen mahdollisista riskeistä sekä tavasta, jolla maa- ja merialueita hyödynnetään.
- (22) Maaperä on rajallinen resurssi, johon kohdistuu ympäristöstä johtuvia paineita.
- (23) Vaikka ympäristönormeja on parannettu, todennäköisyys ympäristön pilaantumisen ja tiettyjen ihmisen sairauksien välisen yhteyden olemassaolosta on kasvanut. Näin ollen olisi puututtava mahdollisiin riskeihin, jotka aiheutuvat esimerkiksi päästöistä ja vaarallisista kemikaaleista, torjunta-aineista sekä melusta.
- (24) Tarvitaan lisää tietoa kemikaalien käytön mahdollisista kielteisistä vaikutuksista, ja vastuu tiedon tuottamisesta olisi asetettava tuottajille, maahantuojille ja jatkokäyttäjille.
- (25) Ihmisille ja ympäristölle aiheutuvien riskien vähentämiseksi vaaralliset kemikaalit olisi korvattava turvallisemmilla kemikaaleilla tai turvallisemmilla vaihtoehtoisilla tekniikoilla, joissa ei käytetä kemikaaleja.
- (26) Torjunta-aineiden käytön olisi oltava kestävä kehityksen mukaista siten, että siitä ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvat kielteiset vaikutukset olisivat mahdollisimman vähäiset.
- (27) Väestöstä noin 70 prosenttia elää kaupunkiympäristössä, ja tarvitaan yhteisiä ponnisteluja paremman ympäristön ja elämänlaadun varmistamiseksi kaupungeissa.
- (28) Maapallon kyky vastata lisääntyvään resurssien kysyntään ja käsitellä niiden käytöstä aiheutuvia päästöjä ja jätteitä on rajallinen. On ilmeistä, että nykyinen kysyntä ylittää ympäristön sietokyvyn useissa tapauksissa.
- (29) Jätteen määrä kasvaa yhteisössä edelleen. Huomattava osa jätteestä on vaarallista, mikä johtaa resurssien menettämiseen ja pilaantumisriskin kasvuun.
- (30) Talouden globalistumisen vuoksi tarvitaan entistä enemmän kansainvälisen tason ympäristötoimia myös liikennepolitiikassa. Tämä edellyttää yhteisöltä uusia kauppa-, kehitysyhteistyö- ja ulkopoliittisia ratkaisuja, jotka mahdollistavat kestävään kehitykseen pyrkimisen muissa maissa. Hyvän hallintotavan olisi edistettävä tämän päämäärän saavuttamista.
- (31) Kaupan, kansainvälisten investointivirtojen ja vientiluottojen olisi edistettävä ympäristön suojelua ja kestävään kehitykseen pyrkimistä.
- (32) Ympäristökysymysten monitahoisuuden vuoksi ympäristöpolitiikan on perustuttava parhaisiin saatavilla oleviin tieteellisiin ja taloudellisiin arvioihin ja ympäristön tilaa ja kehitystä koskevaan tietoon perustamissopimuksen 174 artiklan mukaisesti.
- (33) Tiedottamisen poliittisille päättäjille, sidosryhmille ja yleisölle on oltava olennaista, avointa, ajantasaista ja helposti ymmärrettävää.
- (34) Edistymistä ympäristötavoitteiden saavuttamisessa on mitattava ja arvioitava.

(35) Ohjelman puolivälissä olisi tarkasteltava edistystä ja arvioitava tarvetta suunnanmuutokseen ympäristön tilaa koskevan arvioinnin perusteella ja ottaen huomioon Euroopan ympäristökeskuksen (EEA) säännöllisesti toimittamat tiedot,

OVAT PÄÄTTÄNEET SEURAAVAA:

1 artikla

Ohjelman soveltamisala

1. Tällä päätöksellä perustetaan ympäristöä koskeva yhteisön toimintaohjelma (jäljempänä 'ohjelma'). Ohjelmassa annetaan tärkeimmät ympäristöä koskevat tavoitteet ja painopistealueet, jotka perustuvat ympäristön tilaa ja vallitsevaa kehitystä koskevaan arviointiin, mukaan lukien uudet asiat, jotka edellyttävät yhteisön johdolla toteutettavaa toimintaa. Ohjelmalla olisi edistettävä ympäristönäkökohtien yhdentämistä kaikkiin yhteisön politiikkoihin ja myötävaikutettava kestävä kehityksen saavuttamiseen kaikkialla nykyisen ja tulevaisuudessa laajentuneen yhteisön alueella. Lisäksi ohjelma mahdollistaa jatkuvan toiminnan yhteisön jo asettamien ympäristöä koskevien yleis- ja erityistavoitteiden saavuttamiseksi.

2. Ohjelmassa asetetaan tärkeimmät ympäristöä koskevat yleistavoitteet, jotka pyritään saavuttamaan. Siinä määritetään tarvittaessa erityistavoitteet ja aikataulut. Yleis- ja erityistavoitteet ja päämäärät olisi, jollei toisin mainita, saavutettava ennen ohjelman voimassaolon päättymistä.

3. Ohjelma kattaa kymmenen vuoden ajanjakson, joka alkaa 22 päivänä heinäkuuta 2002. Tavoitteiden saavuttamiseksi tarkoituksenmukaisiin, politiikan eri alojen aloitteisiin on kuuluttava erilaisia toimenpiteitä, lainsäädäntö ja 3 artiklassa esitetty strateginen lähestymistapa mukaan lukien. Aloitteet olisi esitettävä vähitellen ja viimeistään neljä vuotta tämän päätöksen tekemisestä.

4. Tavoitteet kohdistuvat yhteisön ensisijaisiin ympäristötoimiin seuraavilla aloilla:

- ilmastonmuutos
- luonnonsuojelu ja biologinen monimuotoisuus
- ympäristö ja terveys ja elämänlaatu
- luonnonvarat ja jätteet.

2 artikla

Periaatteet ja yleiset päämäärät

1. Ohjelma muodostaa yhteisön ympäristöpolitiikan puitteet ohjelman aikana, ja sillä pyritään varmistamaan korkeatasoinen suojelu ottaen huomioon toissijaisuusperiaate ja yhteisön eri alueiden tilanteiden erilaisuus sekä purkamaan ympäristöpaineiden ja talouskasvun välinen yhteys. Ohjelman on perustut-

tava erityisesti saastuttaja maksaa -periaatteeseen, ennalta varautumisen ja ennaltaehkäisyn periaatteeseen sekä periaatteeseen, että ympäristövahingot korjataan niiden lähteellä.

Ohjelma on perustana kestävä kehitystä koskevan eurooppalaisen strategian ympäristöulottuvuudelle ja edistää ympäristönäkökulman sisällyttämistä kaikkeen yhteisön politiikkaan muun muassa määrittämällä strategian ympäristöä koskevat painopistealueet.

2. Ohjelman päämääränä on

— painottaa ilmaston muutoksen olevan huomattava haaste seuraavalle vuosikymmenelle ja pidemmällekin ajalle ja auttaa osaltaan saavuttamaan pitkän aikavälin tavoite eli vakiinnuttaa kasvihuonekaasujen pitoisuudet ilmakehässä tasolle, joka estää ihmisen aiheuttaman vaarallisen häiriön ilmastojärjestelmässä. Näin ollen ohjelman pitkän aikavälin tavoitteena on, että maapallon lämpötilan nousu saisi olla enintään 2 °C suhteessa esiteollisella kaudella vallinneeseen tasoon ja CO₂-pitoisuus alle 550 ppm. Pidemmällä aikavälillä tämä edellyttäisi todennäköisesti kasvihuonekaasupäästöjen maailmanlaajuisista vähentämistä 70 prosentilla vuoteen 1990 verrattuna hallitustenvälisen ilmastonmuutospaneelin (IPCC) määritysten mukaisesti;

— suojella, säilyttää, saattaa ennalleen ja kehittää luonnollisia järjestelmiä ja niiden toimintaa, luonnontilaisia elinympäristöjä sekä villieläimistöä ja -kasvustoa päämääränä aavikoitumisen ja biologisen monimuotoisuuden, myös geenivarojen monimuotoisuuden, häviämisen pysäyttäminen sekä Euroopan unionissa että maailmanlaajuisesti;

— edistää kansalaisten korkeatasoista elämänlaatua ja sosiaalista hyvinvointia tarjoamalla heille ympäristö, jossa saasteiden määrä ei aiheuta ihmisten terveydelle ja ympäristölle haitallisia vaikutuksia, ja edistää kestävä kaupunkikehitystä.

— luonnonvarojen tehokkaampi käyttö ja parempi hoito sekä parempi jätehuolto, jotta voidaan saada aikaan kestävämmät tuotantomenetelmät ja kulutusmallit, jolloin puretaan luonnonvarojen käytön ja jätteen syntymisen yhteys talouskasvun nopeuteen sekä pyritään varmistamaan, että uusiutuvien ja uusiutumattomien luonnonvarojen käyttö ei ylitä ympäristön kantokykyä.

3. Ohjelmalla varmistetaan se, että ympäristötavoitteisiin, joiden pitäisi kohdistua ympäristöalalla saavutettaviin tuloksiin, päästään tehokkaimmin ja asianmukaisimmin käytettävissä olevin keinoin 1 kohdassa esitettyjen periaatteiden ja 3 artiklassa esitetyn strategisen lähestymistavan mukaisesti. Yhteisön ympäristöpolitiikkaa on pyrittävä harjoittamaan yhtenäisesti ja siten, että kaikki käytettävissä olevat vaihtoehdot ja välineet otetaan täysin huomioon, samoin alueelliset ja paikalliset erot sekä ekologisesti herkät alueet, ja painottaen seuraavia seikkoja:

— eurooppalaisten aloitteiden kehittäminen kansalaisten ja paikallisviranomaisten tietoisuuden lisäämiseksi,

- laaja vuoropuhelu sidosryhmien kanssa, ympäristötietoisuuden lisääminen ja kansalaisten osallistuminen,
- hyötyjen ja kustannusten erittely, jossa otetaan huomioon tarve sisällyttää ympäristökustannukset,
- paras saatavilla oleva tieteellinen näyttö sekä tieteellisen tietämyksen lisääminen tutkimuksen ja teknologian kehityksen myötä,
- ympäristön tilaa ja kehityssuuntia koskeva tieto.

4. Ohjelmalla edistetään ympäristönsuojeluväimusten yhdentämistä täysimääräisesti yhteisön kaikkiin politiikkoihin ja toimiin määrittämällä ympäristöä koskevat yleistavoitteet ja tarvittaessa erityistavoitteet ja aikataulut, jotka on otettava huomioon asiaankuuluvilla politiikan aloilla.

Ympäristön hyväksi ehdotettujen ja hyväksytyjen toimenpiteiden on lisäksi oltava sopusoinnussa kestävä kehityksen taloudellisen ja sosiaalisen ulottuvuuden tavoitteiden kanssa ja päinvastoin.

5. Ohjelmalla edistetään sellaisia politiikkoja ja lähestymistapoja, jotka myötävaikuttavat kestävä kehityksen saavuttamiseen jäsenyyttä hakeneissa maissa ("ehdokasvaltioissa"). Tämä perustuu yhteisön säännösten saattamiseen osaksi kansallista lainsäädäntöä ja sen täytäntöönpanoon. Laajentumisprosessin pitäisi tukea ja suojella ehdokasmaiden ympäristöresursseja, kuten biologista monimuotoisuutta, ja sen avulla olisi ylläpidettävä ja vahvistettava kestävä tuotantoa ja kulutusta ja maankäyttömalleja sekä ympäristöä säästäviä liikennerakenteita seuraavin tavoin:

- yhdennetään ympäristönsuojeluväimukset yhteisön ohjelmiin, infrastruktuurin kehittämiseen liittyvät ohjelmat mukaan lukien,
- edistetään puhtaan teknologian siirtoa ehdokasvaltioihin,
- käydään laajaa vuoropuhelua ja vaihdetaan kokemuksia ehdokasvaltioiden kansallisten ja paikallisten viranomaisten kanssa kestävästä kehityksestä ja maiden ympäristöresurssien säilyttämisestä,
- tehdään ehdokasvaltioiden kansalaisyhteiskunnan, valtioista riippumattomien ympäristöjärjestöjen ja liike-elämän kanssa yhteistyötä, jolla edistetään kansalaisten tietoisuuden lisäämistä ja osallistumista,
- kannustetaan kansainvälisiä rahoituslaitoksia ja yksityistä sektoria tukemaan yhteisön ympäristöalan säännösten täytäntöönpanoa ja noudattamista ehdokasvaltioissa sekä kiinnittämään asianmukaista huomiota ympäristönäkökohtien huomioon ottamiseen taloudellisessa toiminnassa.

6. Ohjelmalla edistetään

- Euroopan unionin myönteistä ja rakentavaa asemaa maailmanlaajuisen ympäristönsuojelun ja kestävä kehityksen alan johtavana kumppanina,
- ympäristöalan ja kestävä kehityksen maailmanlaajuisen kumppanuuden kehittämistä,

- ympäristönäkökohtien ja -tavoitteiden yhdentämistä kaikkiin näkökulmiin yhteisön ulkosuhteissa.

3 artikla

Strateginen lähestymistapa ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi

Tässä ohjelmassa asetettuihin päämääriin ja tavoitteisiin pyritään muun muassa seuraavin tavoin:

- 1) Luodaan uutta yhteisön lainsäädäntöä ja muutetaan tarvittaessa nykyistä lainsäädäntöä.
- 2) Edistetään yhteisön ympäristölainsäädännön tehokkaampaa voimaansaattamista ja täytäntöönpanoa, tämän rajoittamatta komission oikeutta käynnistää jäsenyysvelvoitteiden laiminlyöntiä koskevia menettelyjä. Tätä varten on
 - toteutettava lisätoimia, joilla tehostetaan ympäristönsuojelua koskevien yhteisön sääntöjen noudattamista ja puututaan ympäristölainsäädännön rikkomiseen;
 - parannettava jäsenvaltioiden lupa-, tarkastus-, seuranta- ja täytäntöönpanomenettelyjä,
 - tarkasteltava järjestelmällisemmin ympäristölainsäädännön soveltamista jäsenvaltioissa,
 - parannettava voimaansaattamisen parhaita käytäntöjä koskevaa tietojenvaihtoa, mukaan lukien tietojenvaihto Euroopan unionin ympäristölainsäädännön voimaansaattamista ja täytäntöönpanoa varten luodun verkon (IMPEL) kautta sen tehtävän mukaisesti;
- 3) Ympäristönsuojeluväimukset on yhdennettävä entistä paremmin yhteisön politiikkojen ja toimien valmisteluun, määrittelyyn ja toteuttamiseen eri politiikan aloilla. Eri aloilla tarvitaan lisäponnisteluja, mukaan lukien niiden nimenomaisten ympäristötavoitteiden, erityistavoitteiden, aikataulujen ja indikaattorien huomioon ottaminen. Tätä varten on
 - varmistettava, että neuvoston eri aloilla laatimat ympäristönäkökohtien yhdentämistä koskevat strategiat toteutetaan käytännössä ja että ne myötävaikuttavat ohjelman ympäristöpäämäärien ja -tavoitteiden toteuttamiseen,
 - tarkasteltava ennen talous- ja sosiaalialan toimien hyväksymistä, myötävaikuttavatko kyseiset toimet ohjelman yleis- ja erityistavoitteisiin sekä aikatauluun ja ovatko ne johdonmukaisia ohjelman kanssa,
 - luotava yhteisön toimielimissä asianmukaiset säännölliset sisäiset järjestelmät sen varmistamiseksi, että ympäristönäkökohdat otetaan kattavasti huomioon komission aloitteissa, asian kannalta merkitykselliset päätökset ja säädösehdotukset mukaan lukien, pitäen kuitenkin samalla täysin mielessä, että on tarpeen edistää avoimuutta ja tiedon julkista saatavuutta,

- varmistettava säännöllinen seuranta asianmukaisten, mahdollisuuksien mukaan kullekin alalle yhteisen metodologian perusteella laadittujen indikaattorien avulla ja raportoitava alakohtaisesta sisällyttämisprosessista,
 - yhdennettävä ympäristökriteerit entistä paremmin yhteisön rahoitusohjelmiin, sen kuitenkin vaikuttamatta nykyisiin ohjelmiin,
 - hyödynnettävä ja toteutettava ympäristövaikutusten arviointi sekä strateginen ympäristöarviointi tehokkaasti ja kokonaisvaltaisesti,
 - otettava ohjelman tavoitteet paremmin huomioon yhteisön rahoitusvälineiden tulevissa rahoitusnäkymien tarkistuksissa.
- 4) Edistetään kestäviä tuotantomenetelmiä ja kulutusmalleja toteuttamalla tehokkaasti edellä 2 artiklassa esitettyjä periaatteita, jotta sekä kielteiset että myönteiset ympäristövaikutukset voidaan ottaa huomioon hinnoissa käyttäen erilaisia markkinaperusteisia ja taloudellisia ohjauskeinoja. Tätä varten on muun muassa
- kannustettava sellaisten tukien uudistamista, joilla on huomattava kielteinen ympäristövaikutus ja jotka eivät ole sopusoinnussa kestävä kehityksen kanssa, muun muassa laatimalla väliarviointiin mennessä luettelo perusteista, jotka mahdollistavat tällaisten ympäristöhaittojen aiheuttavien tukien yksilöimisen, jotta ne voitaisiin asteittain poistaa,
 - tutkittava ympäristötehokkuuden kannalta markkinaehtoisesti kaupattavia ympäristölupia yleisenä välineenä ja päästökauppaa niiden käytön edistämiseksi ja toteuttamiseksi silloin, kun se on mahdollista,
 - edistettävä ja kannustettava fiskaalisten keinojen, kuten ympäristöön liittyvien verojen ja kannustimien käyttöä asianmukaisella kansallisella tasolla tai yhteisön tasolla,
 - edistettävä ympäristönsuojeluvaatimusten yhdentämistä standardointitoimintaan.
- 5) Parannetaan yhteistyötä ja kumppanuutta yritysten ja niitä edustavien elinten kanssa ja otetaan tarvittaessa mukaan myös työmarkkinaosapuolet, kuluttajat ja kuluttajajärjestöt yritysten ympäristönsuojelun tason parantamiseksi ja pitäen päämääränä kestäviä tuotantomalleja. Tätä varten on
- edistettävä ohjelmassa kauttaaltaan yhdennettyä tuote-politiikkaa, jolla kannustetaan ottamaan ympäristövaatimukset huomioon tuotteiden koko elinkaaren ajan, sekä ekologisesti kestävien prosessien ja tuotteiden laajempaa käyttöä,
- edistettävä yhteisön ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmän (EMAS) ⁽¹⁾ laajempaa käyttöönottoa ja kehitettävä lisäksi aloitteita, joilla rohkaistaan yrityksiä julkaisemaan tarkkoja ja riippumattomien tarkastajien tarkastamia ympäristön suojelun ja kestävä kehityksen tasoa koskevia raportteja,
 - laadittava ohjelma, jolla autetaan yrityksiä noudattamaan määräyksiä ja jossa annetaan erityistä apua pienille ja keskisuurille yrityksille,
 - edistettävä sellaisten järjestelmien käyttöönottoa, joilla palkitaan ekologisesti kestäväällä tavalla toimivia yrityksiä,
 - edistettävä tuotekehittelyä markkinoiden ekologisen kestävyuden parantamiseksi, muun muassa LIFE-ohjelman ⁽²⁾ tulosten levittämistä tehostamalla,
 - edistettävä vapaaehtoisia sitoumuksia tai sopimuksia, joilla pyritään selkeisiin ympäristötavoitteisiin, ja myös määrättävä menettelyistä siltä varalta, ettei sitoumuksia noudateta.
- 6) Edesautetaan sitä, että yksittäiset kuluttajat, yritykset ja julkisyhteisöt ostajina tietävät enemmän prosessien ja tuotteiden ympäristövaikutuksista kestävien kulutusmallien toteutumiseksi. Tätä varten on
- edistettävä sellaisten ympäristömerkkien ja muussa muodossa olevien ympäristötietojen ja pakkausmerkintöjen käyttöönottoa, joiden avulla kuluttajat voivat vertailla samantyyppisten tuotteiden ekologista kestävyyttä,
 - edistettävä luotettavien omaehtoisten ympäristövaihtamien käyttöä sekä estettävä harhaanjohtavien väittämien käyttöä,
 - edistettävä ekologisesti kestävien julkisten hankintojen politiikkaa, joka mahdollistaa ympäristöominaisuuksien huomioon ottamisen ja koko elinkaaren aikaisten, myös tuotantovaiheen ympäristövaikutusten mahdollisen yhdentämisen hankintamenettelyihin samalla, kun noudatetaan yhteisön kilpailu- ja sisämarkkinasääntöjä sekä parhaita käytäntöjä koskevia ohjeita, ja aloitettava julkisten hankintojen tarkastelu Euroopan yhteisön toimielimissä ekologisen kestävyuden kannalta.
- 7) Tuetaan ympäristönäkökohtien yhdentämistä rahoitusalaan. Tätä varten on
- harkittava rahoitusallalla toteutettavaa vapaaehtoisuuden perustuvaa aloitetta, johon sisältyisivät muun muassa ohjeet ympäristökustannustekijöitä koskevan tiedon sisällyttämisestä yritysten vuosittaisiin tilinpäätöksiin sekä jäsenvaltioiden välinen tiedonvaihto parhaista käytännöistä,

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 761/2001, annettu 19 päivänä maaliskuuta 2001, organisaatioiden vapaaehtoisesta osallistumisesta yhteisön ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään (EMAS-järjestelmä), EYVL L 114, 24.4.2001, s. 1.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1655/2000, annettu 17 päivänä heinäkuuta 2000, ympäristöalan rahoitusvälineestä (LIFE), EYVL L 192, 28.7.2000, s. 1.

- kehoitettava Euroopan investointipankkia yhdentämään ympäristötavoitteet ja -näkökohdat entistä tehokkaammin lainanantoonsa erityisesti ehdokasvaltioiden kestävä kehityksen tukemiseksi,
 - edistettävä ympäristötavoitteiden ja -näkökohtien yhdentämistä muiden rahoituslaitosten, kuten Euroopan kehitys- ja jälleerakennuspankin, toimintaan.
- 8) Perustetaan ympäristövahinkovastuuta koskeva yhteisön järjestelmä. Tämä edellyttää muun muassa
- ympäristövahinkovastuuta koskevaa lainsäädäntöä.
- 9) Tehostetaan yhteistyötä ja kumppanuutta kuluttajaryhmien ja valtioista riippumattomien järjestöjen kanssa ja lisätään Euroopan kansalaisten tietämystä ympäristöasioista ja heidän osallistumisestaan niihin. Tätä varten on
- varmistettava tiedon saanti, osallistumisoikeus sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus siten, että yhteisö ja jäsenvaltiot ratifioivat varhaisessa vaiheessa Århusin yleissopimuksen ⁽¹⁾,
 - tuettava sellaisen tiedon saattamista kansalaisten ulottuville, joka koskee ympäristön tilaa ja kehitystä suhteessa sosiaalisiin, taloudellisiin ja terveyttä koskeviin suuntauksiin,
 - lisättävä yleisesti ympäristötietoisuutta,
 - laadittava vuoropuheluprosessissa yleiset säännöt ja periaatteet ympäristöasioiden hyvälle hallintotavalle.
- 10) Kannustetaan ja edistetään tehokasta ja kestävä maan ja merien käyttöä ja hallinnointia, jossa otetaan huomioon ympäristönäkökohdat. Tätä varten on toissijaisuusperiaatetta täysin noudattaen
- edistettävä kestäväan maankäytön suunnitteluun liittyviä parhaita käytäntöjä ottaen huomioon alueelliset erityisolosuhteet ja kiinnittäen erityistä huomiota rannikkoalueiden yhdennettyä käyttöä ja hoitoa koskevaan ohjelmaan,
 - edistettävä kaupunki-, meri-, rannikko- ja vuoristoalueisiin, kosteikkoihin ja muihin herkkiin alueisiin liittyviä parhaita käytäntöjä ja tuettava verkostoja, jotka edistävät niiden kestävästä kehityksestä saatavien kokemusten vaihtoa,
 - lisättävä voimavaroja ja tehostettava sekä laajennettava mahdollisuuksia toteuttaa maatalouden ympäristötoimenpiteitä osana yhteistä maatalouspolitiikkaa,
 - kannustettava jäsenvaltioita tarkastelemaan aluesuunnittelun käyttämistä välineenä, jolla parannetaan kansalaisten ympäristön suojelua ja edistettävä kokemusten vaihtoa kestävästä aluekehityksestä erityisesti kaupunki- ja muilla tiheästi asutuilla alueilla.

⁽¹⁾ Tiedon saantia, kansalaisten osallistumisoikeutta sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa koskeva yleissopimus, Århus 25 päivänä kesäkuuta 1998.

4 artikla

Aihekohtaiset strategiat

1. Jäljempänä 5 ja 8 artikloissa tarkoitettuihin toimiin kuuluu aihekohtaisten strategioiden kehittäminen ja nykyisten strategioiden arviointi laaja-alaista lähestymistapaa edellyttävien ensisijaisten ympäristöongelmien osalta. Strategioissa olisi määritettävä ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi vaadittavat ehdotukset ja niiden hyväksymismenettelyt. Strategiat on toimitettava Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ja niiden on tarvittaessa oltava perustamissopimuksen 251 artiklassa tarkoitettun menettelyn mukaisesti tehdyn Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen muodossa. Näiden strategioiden perusteella tehtävät säädösehdotukset on hyväksyttävä perustamissopimuksen 251 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti, jollei ehdotuksen oikeusperustasta muuta johdu.

2. Aihekohtaisiin strategiaihin voidaan sisällyttää 3 ja 9 artiklassa tarkoitettuja lähestymistapoja ja asiaankuuluvia laadullisia ja määrällisiä tavoitteita ja aikatauluja, joiden avulla suunniteltuja toimenpiteitä voidaan mitata ja arvioida.

3. Aihekohtaisia strategioita olisi kehitettävä ja toteutettava läheisessä yhteistyössä asiaankuuluvien osapuolten kanssa, kuten valtioista riippumattomat järjestöt, teollisuuden edustajat, työmarkkinaosapuolet ja viranomaiset, ja kuullen tässä yhteydessä tarvittaessa ehdokasvaltioita.

4. Aihekohtaiset strategiat olisi esitettävä Euroopan parlamentille ja neuvostolle viimeistään kolmen vuoden kuluttua ohjelman hyväksymisestä. Välikertomuksessa, jossa komissio arvioi ohjelman toteuttamisen edistymistä, on tarkasteltava uudelleen myös aihekohtaisia strategioita.

5. Komissio raportoi vuosittain Euroopan parlamentille ja neuvostolle strategioiden kehittämisen ja toteuttamisen edistymisestä sekä niiden tehokkuudesta.

5 artikla

Ilmastonmuutoksen pysäyttämistä koskevat tavoitteet ja ensisijaiset toimet

1. Edellä 2 artiklassa esitettyihin päämääriin olisi pyrittävä seuraavilla tavoitteilla:

- ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen Kioton pöytäkirjan ratifiointi ja voimaantulo vuoteen 2002 mennessä ja pääseminen Kioton sitoumusten mukaiseen 8 prosentin päästöjen vähennykseen verrattuna vuoden 1990 tasoon vuosiin 2008—2012 mennessä koko Euroopan yhteisössä 16. ja 17. kesäkuuta 1998 annetuissa neuvoston päätelmissä kunkin jäsenvaltion antaman sitoumuksen mukaisesti,

- todennettavissa olevan edistyksen saavuttaminen Kioton pöytäkirjan sitoumusten täyttämisessä vuoteen 2005 mennessä,

— uskottavan neuvotteluaseman luominen yhteisölle, jotta se voi edistää kansainväliseen sopimukseen pääsemistä tiukemmista vähennystavoitteista Kioton pöytäkirjan toisella sitoumuskaudella. Sopimuksella pyritään vähentämään päästöjä merkittävästi ottaen täysimääräisesti huomioon muun muassa IPCC:n kolmannen arviointiraportin tulokset, ja siinä otetaan huomioon se, että on tarpeen edetä kohti kasvihuonekaasupäästöjen tasapuolista jakautumista maailmanlaajuisesti.

2. Näihin tavoitteisiin pyritään muun muassa seuraavien ensisijaisien toimien avulla:

- i) Kansainväliset ilmastoa koskevat sitoumukset ml. Kioton pöytäkirja, pannaan täytäntöön siten, että
 - a) tutkitaan Euroopan ilmastomuutosohjelman tuloksia ja otetaan tarvittaessa käyttöön sen perusteella tehokkaita yhteisiä ja yhteensovitettuja politiikkoja ja toimia eri aloja varten jäsenvaltioiden kansallisia toimia täydentäen,
 - b) pyritään luomaan yhteisön puitteet tehokkaan CO₂-päästöjen päästökauppajärjestelmän kehittämiseksi, jota voidaan laajentaa koskemaan myös muita kasvihuonekaasuja,
 - c) parannetaan kasvihuonekaasujen seurantaan sekä jäsenvaltioiden sisäisten rasitteiden jakamista koskevan sopimuksen puitteissa tekemien sitoumusten edistymisen seurantaan;
- ii) Vähennetään energia-alan kasvihuonekaasupäästöjä siten, että
 - a) kartoitetaan ja tarkistetaan mahdollisimman pian tuet, jotka toimivat tehokkaan ja kestäväen energian käytön vastaisesti, jotta ne voitaisiin vähitellen poistaa,
 - b) kannustetaan siirtymistä uusiutuvien ja hiilisisällöltään alhaisempien fossiilisten polttoaineiden käyttöön energiantuotannossa,
 - c) edistetään uusiutuvien energialähteiden käyttöä esimerkiksi kannustimien avulla ja myös paikallisesti, jotta voidaan saavuttaa ohjeellinen tavoite, joka on 12 prosenttia energian kokonaiskäytöstä vuoteen 2010 mennessä,
 - d) otetaan käyttöön kannustimia sähkön ja lämmön yhteistuotannon lisäämiseksi ja sellaisten toimenpiteiden toteuttamiseksi, joilla pyritään kaksinkertaistamaan sähkön ja lämmön yhteistuotannon osuus koko yhteisössä 18 prosenttiin sähkön kokonaisbruttotuotannosta,
 - e) ehkäistään ja vähennetään energian tuotannosta ja jakelusta aiheutuvia metaanipäästöjä,
 - f) edistetään energiatehokkuutta;
- iii) Vähennetään liikenteen kasvihuonekaasupäästöjä siten, että
 - a) määritetään ja toteutetaan erityisiä toimia lentoliikenteestä aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen vähentämi-

seksi, mikäli tällaisista toimista ei sovi Kansainvälisessä siviili-ilmailujärjestössä (ICAO) vuoteen 2002 mennessä,

- b) määritetään ja toteutetaan erityisiä toimia meriliikenteessä käytettävistä polttoaineista aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi, mikäli tällaisista toimista ei sovi Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä (IMO) vuoteen 2003 mennessä,
- c) tuetaan siirtymistä tehokkaampiin ja puhtaampiin liikennemuotoihin sekä parannetaan organisaatioita ja logistiikkaa.
- d) kehoitetaan komissiota esittämään vuoden 2002 loppuun mennessä tiedonanto määrällisistä ympäristötavoitteista kestäväälle liikennejärjestelmälle EU:ta koskevan kasvihuonekaasupäästöjen kahdeksan prosentin vähentämistavoitteen yhteydessä,
- e) määritetään ja toteutetaan erityisiä toimia, asianmukainen lainsäädäntö mukaan lukien, moottoriajoneuvoista aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen, myös N₂O-päästöjen, vähentämiseksi,
- f) edistetään vaihtoehtoisten polttoaineiden ja vähän polttoainetta kuluttavien ajoneuvojen kehittelyä ja käyttöä päämääränä merkittävästi ja jatkuvasti lisätä niiden osuutta,
- g) edistetään toimenpiteitä, joilla ympäristökustannukset otetaan kokonaisuudessaan huomioon liikenteen hinnoissa;
- h) puretaan taloudellisen kasvun ja liikenteen kysynnän välinen yhteys tavoitteena vähentää ympäristövaikutuksia;
- iv) Vähennetään teollisen tuotannon kasvihuonekaasupäästöjä siten, että
 - a) edistetään ekologisesti tehokkaita käytäntöjä ja teknikoita teollisuudessa,
 - b) kehitetään tapoja auttaa pieniä ja keskisuuria yrityksiä sopeutumaan, innovoimaan ja parantamaan suorituskykyä,
 - c) kannustetaan kehittämään ympäristön kannalta kestävämpiä ja teknisesti toteuttamiskelpoisia vaihtoehtoja, yhteisön toimien laatiminen mukaan lukien, joiden tarkoituksena on vähentää päästöjä lopettamalla teollisesti fluorattujen kaasujen, fluorattujen hiilivetyjen (HFC), perhalogenoitujen fluorihilivetyjen (PFC) ja rikkiheksafluoridien (SF₆) tuotanto asteittain sikäli kuin se on mahdollista ja toteuttamiskelpoista, ja vähentämällä niiden käyttöä;
- v) Vähennetään kasvihuonekaasupäästöjä muilla aloilla siten, että
 - a) edistetään erityisesti lämmittämisen, ilmastoinnin ja lämpimän veden käytön energiatehokkuutta rakennusten suunnittelussa,

- b) otetaan muiden ympäristöön liittyvien seikkojen ohella huomioon tarve vähentää kasvihuonekaasupäästöjä yhteisessä maatalouspolitiikassa ja yhteisön jätehuoltos-
strategiassa;
- vi) käytetään muita asianmukaisia välineitä, kuten
- a) edistetään fiskaalisten toimenpiteiden käyttöä, myös oikein ajoitettuja asianmukaisia yhteisön energiaverotus-
puitteita, jotta voidaan siirtyä tehokkaampaan energian-
käyttöön, puhtaampaan energiaan ja liikenteeseen ja
edistää teknologista innovaatiota,
- b) edistetään kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä
koskevien ympäristösopimusten tekemistä teollisuuden
alojen kanssa,
- c) varmistetaan, että ilmastonmuutos säilyy merkittävänä
aiheena yhteisön tutkimuksen ja teknologisen kehittä-
misen politiikassa sekä kansallisissa tutkimusohjelmissä,
3. Ilmastonmuutoksen lieventämisen lisäksi yhteisön pitäisi
valmistella toimenpiteitä, joilla pyritään sopeutumaan ilmaston-
muutoksen seurauksiin. Tähän pyritään seuraavilla tavoilla:
- tarkistetaan yhteisön politiikkoja, erityisesti niitä, jotka ovat
ilmastonmuutoksen kannalta merkittäviä, jotta sopeutu-
minen otetaan riittävästi huomioon investointipäätöksissä,
 - edistetään ilmaston alueellista mallintamista ja arviointia,
jotta voidaan laatia alueellisia sopeutumistoimenpiteitä,
kuten vesivarojen hoitoa, biologisen monimuotoisuuden
säilyttämistä sekä aavikoitumisen ja tulvien estämistä sekä
tukea kansalaisten ja yritysten tietoisuuden lisäämistä,
4. On huolehdittava siitä, että ilmastohaaste otetaan
huomioon yhteisön laajentumisessa. Tämä edellyttää, että ehdo-
kasvaltioiden kanssa toteutetaan muun muassa seuraavia
toimia:
- tuetaan voimavarojen kehittämistä kansallisten toimenpi-
teiden soveltamiseksi Kioton mekanismien käyttöä varten
sekä raportoinnin ja päästövalvonnan parantamista,
 - tuetaan kestävyuden parantamista liikenne- ja energia-alalla,
 - varmistetaan, että yhteistyötä ehdokasvaltioiden kanssa
ilmastonmuutosasioissa lujitetaan edelleen,
5. Ilmastonmuutoksen torjunta on erottamaton osa Eu-
roopan unionin ulkosuhteita koskevaa politiikkaa ja myös yksi
unionin kestävä kehityksen politiikan painopistealueista. Tämä
edellyttää yhteisöltä ja sen jäsenvaltioilta samansuuntaisia ja
yhteensovitettuja pyrkimyksiä, joiden tarkoituksena on
- kehittää voimavaroja kehitysmaiden ja siirtymätalouksmaiden
auttamiseksi esimerkiksi tukemalla Kioton pöytäkirjassa
mainittuja puhtaan kehityksen mekanismiin (CDM) liittyviä
hankkeita ja yhteistoteutusta (II),

- vastata teknologian siirtoon liittyviin tarpeisiin,
- auttaa vastaamaan ilmastonmuutokseen sopeutumisen haas-
teisiin asianomaisissa maissa.

6 artikla

**Luonnonsuojelua ja biologista monimuotoisuutta koskevat
tavoitteet ja ensisijaiset toimet**

1. Edellä 2 artiklassa esitettyihin päämääriin olisi pyrittävä
seuraavin tavoittein:
- pysäytetään biologisen monimuotoisuuden heikkeneminen
pyrkien saavuttamaan tämä tavoite vuoteen 2010 mennessä
muun muassa ehkäisemällä ja lieventämällä vieraista
tulokaslajeista ja genotyypeistä aiheutuvia vaikutuksia.
 - suojellaan luontoa ja biologista monimuotoisuutta haitalli-
selta saastumiselta ja ennallistetaan niitä tarvittaessa.
 - säilytetään meriympäristöä, rannikkoja ja kosteikkoja, ennal-
listetaan niitä tarvittaessa ja käytetään niitä kestäväällä
tavalla.
 - säilytetään alueita, joilla huomattava maisema-arvo, myös
viljeltyjä ja herkkiä alueita, ja ennallistetaan niitä tarvit-
taessa.
 - säilytetään lajeja ja elinympäristöjä kiinnittäen erityisesti
huomiota elinympäristöjen pirstoutumisen ehkäisemiseen.
 - edistetään kestävää maaperän käyttöä kiinnittäen erityisesti
huomiota eroosion, rappeutumisen, saastumisen sekä aavi-
koitumisen ehkäisemiseen.
2. Näihin tavoitteisiin pyritään jäljempänä esitettyjen ensisi-
jaisten toimien avulla ottaen huomioon toissijaisuusperiaate ja
voimassa olevat maailmanlaajuiset ja alueelliset yleissopimukset
ja strategiat sekä asiaan liittyvien yhteisön säännösten
täysimääräinen täytäntöönpano. Biologista monimuotoisuutta
koskevan yleissopimuksen⁽¹⁾ mukaista ekosysteemiin perus-
tuvaa lähestymistapaa olisi noudatettava aina kun se on
tarpeen.
- a) Biologinen monimuotoisuus
- huolehditaan biologista monimuotoisuutta koskevan
yhteisön strategian ja asiaa koskevien toimintasuunnitel-
mien toteuttamisesta ja edistetään niiden valvontaa ja
arviointia muun muassa tietojen keräämiseen tarkoitettun
ohjelman avulla, kehittämällä asianmukaisia indikaattori-
eitä sekä edistämällä parhaiden käytettävissä olevien
tekniikoiden ja parhaiden ympäristökäytäntöjen käyttöä;
 - tuetaan biologista monimuotoisuutta, perintöainesta,
ekosysteemejä sekä vuorovaikutusta ihmisen toimien
kanssa koskevaa tutkimusta;

⁽¹⁾ EYVL L 309, 13.12.1993, s. 1.

- pohditaan, millä toimenpiteillä voitaisiin edistää biologisen monimuotoisuuden kannalta kestävää käyttöä, kestävää tuotantoa ja kestäviä investointeja;
 - edistetään uhanalaisten lajien johdonmukaista arviointia ja lisätutkimusta sekä uhanalaisia lajeja koskevaa yhteistyötä;
 - edistetään maailmanlaajuisesti perintöaineksen hyödyntämisestä saatavan hyödyn oikeudenmukaista ja tasapuolista jakamista biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen kolmansista maista peräisin olevan perintöaineksen käyttöoikeutta koskevan 15 artiklan täytäntöönpanemiseksi;
 - kehitetään toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on ehkäistä ja valvoa vieraiden tulokaslajien, myös vieraiden genotyyppien, leviämistä;
 - luodaan Natura 2000 -verkosto ja otetaan käyttöön tarvittavat tekniset ja rahoitusvälineet sekä toimenpiteet, joita vaaditaan sen täysimääräistä täytäntöönpanoa varten ja sellaisten lajien suojelua varten Natura 2000:n alueiden ulkopuolella, joita suojellaan luontotyypeistä ja linnuista annettujen direktiivien nojalla;
 - Edistetään Natura 2000 -verkoston laajentamista ehdokasvaltioihin;
- b) onnettomuudet ja katastrofit
- edistetään onnettomuuksiin ja luonnonmullistuksiin liittyvien jäsenvaltioiden toimien koordinoitua yhteisössä esimerkiksi luomalla verkosto ennaltaehkäisyyn tarkoitettuja käytäntöjä ja välineitä koskevan tiedon vaihtoon;
 - kehitetään lisätoimenpiteitä, joilla voidaan torjua erityisesti putkikuljetuksista, kaivostoiminnasta ja vaarallisten aineiden merikuljetuksista aiheutuvien suuronnettomuuksien vaaroja, sekä kaivosjätteitä koskevia toimenpiteitä;
- c) laaditaan maaperän suojelua koskeva aihekohtainen strategia, jossa tarkastellaan muun muassa saastumista, eroosiota, aavikoitumista, maaperän huonontumista, maanottoa sekä hydrogeologisia riskejä ottaen huomioon alueellinen monimuotoisuus, muun muassa vuoristoalueiden ja kuivien alueiden erityispiirteet;
- d) edistetään kaivannaisteollisuuden kestävää hoitoa sen ympäristövaikutusten vähentämiseksi;
- e) edistetään maisema-arvojen säilyttämisen ja ennallistamisen yhdentämistä muihin politiikkoihin, myös matkailuun, asianmukaiset kansainväliset välineet huomioon ottaen;
- f) edistetään biologiseen monimuotoisuuteen liittyvien näkökohtien yhdentämistä maatalouspolitiikkoihin sekä maaseutualueiden kestävää kehitystä, monialayrittämistä ja kestävää maataloutta seuraavasti:
- edistetään yhteisen maatalouspolitiikan ja muiden poliittisten toimenpiteiden nykyisten mahdollisuuksien täysimääräistä hyödyntämistä,
 - edistetään yhteisen maatalouspolitiikan tulevissa tarkistuksissa ympäristön kannalta vastuullisempaa maataloutta, mukaan lukien tarvittaessa laajaperäisemmät tuotantomenetelmät, integroidut viljelymenetelmät, luonnonmukainen maatalous ja maatalouden biologinen monimuotoisuus, ottamalla huomioon tarvittava tasapainoinen lähestymistapa maaseutuyhteisöjen monialaisiin tehtäviin,
- g) edistetään merten kestävää käyttöä sekä meren ekosysteemien, myös merenpohja-, suisto- sekä rannikkoalueiden, säilyttämistä kiinnittäen erityistä huomiota biologisen monimuotoisuuden kannalta arvokkaisiin kohteisiin:
- edistämällä ympäristönäkökohtien entistä laajempaa yhdentämistä yhteiseen kalastuspolitiikkaan sen tarkistamisen yhteydessä vuonna 2002;
 - laatimalla meriympäristön suojelua ja säilyttämistä koskeva aihekohtainen strategia, jossa otetaan huomioon muun muassa meriyleissopimusten ehdot ja täytäntöönpanovelvoitteet sekä tarve vähentää meriliikenteen sekä muun merellä ja maalla toteutettavan toiminnan päästöjä ja vaikutuksia;
 - edistämällä rannikkoalueiden yhdenmukaista käyttöä ja hoitoa;
 - edistämällä edelleen merialueiden suojelua, erityisesti Natura 2000 -verkoston ja muiden soveltuvien yhteisön välineiden avulla,
- h) toteutetaan ja kehitetään edelleen metsiä koskevia strategioita ja toimenpiteitä Euroopan unionin metsästrategian mukaisesti toissijaisuusperiaatte ja biologista monimuotoisuutta koskevat näkökohdat huomioon ottaen seuraavasti:
- parannetaan sellaisia yhteisön nykyisiä toimenpiteitä, joilla suojellaan metsiä, ja toteutetaan kestävää metsänhoitoa muun muassa kansallisten metsäohjelmien avulla yhdessä maaseudun kehittämissuunnitelmien kanssa painottaen aiempaa enemmän metsien moninaisten tehtävien seuranta Euroopan metsien suojelua käsitelleen ministerikokouksen ja Yhdistyneiden Kansakuntien metsäfoorumien, biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen ja muiden foorumeiden suositusten mukaisesti;
 - edistetään kaikkien metsätalouden toiminta-alojen, yksityinen sektori mukaan lukien, sekä kaikkien metsätaloustalouden osapuolena olevien välistä tehokasta koordinoitua;
 - kannustetaan kestäväällä tavalla tuotetun puun markkinaosuuden kasvua muun muassa edistämällä kestävä metsänhoidon sertifiointia ja edistämällä siihen liittyvien tuotteiden merkintää;
 - jatketaan yhteisön ja jäsenvaltioiden aktiivista osallistamista maailmanlaajuisen ja alueellisten päätöslauselmien täytäntöönpanoon sekä metsiin liittyviin keskusteluihin ja neuvotteluihin;

- tarkastellaan mahdollisuutta toteuttaa aktiivisesti toimenpiteitä laittomasti kaadetun puun kaupan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi;
- edistetään ilmastonmuutoksen vaikutusten huomioon ottamista metsätaloudessa.

i) geneettisesti muunnetut organismit (GMO)

- kehitetään GMO:ien riskinarviointia, tunnistamista, merkintää ja jäljitettävyyttä koskevia määräyksiä ja menetelmiä terveys- ja ympäristövaikutusten tehokkaan seurannan ja valvonnan mahdollistamiseksi;
- pyritään viipymättä ratifioimaan ja panemaan täytäntöön Cartagenan bioturvallisuuspöytäkirja ja tuetaan sääntelyä varten tarvittavien rakennelmien luomista kolmansissa maissa antamalla tarvittaessa teknistä ja rahoitusapua.

7 artikla

Ympäristöä ja terveyttä sekä elämänlaatua koskevat tavoitteet ja ensisijaiset toimet

1. Edellä 2 artiklassa esitettyihin päämääriin olisi pyrittävä seuraavin tavoittein, joissa otetaan huomioon asiaa koskevat Maailman terveysjärjestön (WHO) standardit, ohjeet ja ohjelmat:

- lisätään ymmärrystä ympäristöön ja ihmisten terveyteen kohdistuvista uhista, jotta voidaan ryhtyä toimenpiteisiin niiden ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi;
- myötävaikutetaan elämänlaadun parantamiseen kaupunki-alueisiin keskittyvän yhtenäisen lähestymistavan avulla;
- pyritään yhden sukupolven (2020) aikana siihen, että kemikaaleja tuotetaan ja käytetään ainoastaan siten, ettei niistä aiheudu merkittäviä kielteisiä terveys- ja ympäristövaikutuksia, tiedostaen, että nykyiset puutteet kemikaalien ominaisuuksia, käyttöä ja käytöstä poistamista sekä niille altistumista koskevassa tietämyksessä on saatava korjattua;
- vaaralliset kemikaalit olisi korvattava turvallisimmilla kemikaaleilla tai turvallisemmilla vaihtoehtoisilla tekniikoilla, joissa ei käytetä kemikaaleja, ihmisille ja ympäristölle aiheutuvien riskien vähentämiseksi;
- vähennetään torjunta-aineiden vaikutuksia ihmisten terveyteen ja ympäristöön sekä pyritään yleisesti torjunta-aineiden kestävämpään käyttöön sekä niiden käytön ja käytöstä aiheutuvien riskien huomattavaan vähentämiseen, täyttäen kuitenkin asianmukaisen kasvinsuojelun vaatimukset. Käytössä olevat torjunta-aineet, jotka ovat hitaasti hajoavia tai eliöstöön kertyviä tai myrkyllisiä tai joilla on muita ongelmallisia ominaisuuksia, olisi korvattava vaarattomammilla aineilla aina kun se on mahdollista;
- varmistetaan, että pohja- ja pintavedet ovat laatusoltaan sellaisia, että niistä ei aiheudu merkittäviä vaikutuksia tai

riskejä ihmisten terveydelle tai ympäristölle, ja varmistetaan, että vesivarojen käyttö on kestävää pitkällä aikavälillä;

- saavutetaan sellainen ilmanlaatu, että siitä ei aiheudu merkittäviä kielteisiä vaikutuksia tai riskejä ihmisten terveydelle ja ympäristölle;

- pienennetään huomattavasti niiden ihmisten määrää, jotka altistuvat säännöllisesti pitkäkestoiselle, erityisesti liikenteen aiheuttamalle tasaiselle melulle, jolla tieteellisten tutkimusten mukaan on haitallinen vaikutus ihmisten terveyteen, ja valmistellaan meludirektiivin käsittelyn seuraavaa vaihetta.

2. Näihin tavoitteisiin pyritään seuraavien ensisijaisten toimien avulla:

- a) vahvistetaan yhteisön tutkimusohjelmia ja tieteellistä asiantuntemusta ja edistetään kansallisten tutkimusohjelmien kansainvälistä koordinaointia ympäristöä ja terveyttä koskevien tavoitteiden saavuttamisen tukemiseksi. Erityisesti

- kartoitetaan ja suositellaan ensisijaiset tutkimus- ja toiminta-alat, joihin kuuluvat muun muassa sähkömagneettisista lähteistä peräisin olevan saasteen mahdolliset terveysriskit, sekä kiinnitetään erityistä huomiota eläinkokeille vaihtoehtoisten menetelmien kehittelyyn ja valintaan erityisesti kemikaalien turvallisuuden alalla;
- määritellään ja kehitetään terveyteen ja ympäristöön liittyviä indikaattoreita,
- arvioidaan uudelleen, kehitetään ja päivitetään nykyisiä terveysnormeja ja raja-arvoja ottaen tarvittaessa huomioon vaikutukset mahdollisesti haavoittuviin ryhmiin, esimerkiksi lapsiin ja vanhuksiin, sekä eri pilaa- viden aineiden yhteisvaikutukset ja vastavuoroinen vaikutus;
- tarkastellaan uusien ja syntymässä olevien ongelmien kehittymistä sekä mahdollisuutta laatia niitä koskeva ennakkovarointijärjestelmä;

b) kemikaalien osalta

- annetaan vastuu kaikkia kemikaaleja koskevan tiedon tuottamisesta (varmistamisvelvollisuus) ja niiden käytöstä aiheutuvien riskien arvioinnista, tuotteisiin sisältyvät riskit mukaan lukien, sekä hyödyntämisestä ja käytöstä poistamisesta valmistajille, maahantuojille ja jatkokäyttäjille;
- kehitetään uusille ja käytössä oleville aineille, lukuun ottamatta hyvin pieninä annoksina käytettäviä kemiallisia aineita, vaiheittaisen lähestymistapaan perustuva yhtenäinen testaus-, riskinarviointi- ja riskinhallintajärjestelmä, jonka testausmenetelmissä turvaututaan mahdollisimman vähän eläinkokeisiin ja kehitetään vaihtoehtoisia testausmenetelmiä;

- huolehditaan siitä, että ongelmallisiin kemikaaleihin sovelletaan nopeutettuja riskinhallintamenettelyjä ja että erittäin ongelmallisia aineita, mukaan lukien syöpää aiheuttavat, perimää vaurioittavat tai lisääntymiselle vaaralliset aineet, sekä aineita, joilla on hitaasti hajoavien orgaanisten yhdisteiden (POP) ominaisuuksia, käytetään vain perustelluissa ja tarkkaan määritellyissä tapauksissa ja että niiden käyttöön on saatava ennakolta lupa;
 - huolehditaan siitä, että kemikaalien riskinarvioinnin tulokset otetaan kaksinkertaisen työn välttämiseksi täysimääräisesti huomioon kaikilla niillä yhteisön lainsäädännön aloilla, joilla kemikaaleja säännellään;
 - laaditaan perusteet, joiden mukaan erittäin ongelmallisiin aineisiin sisällytetään hitaasti hajoavat, eliöihin kertyvät ja myrkylliset aineet sekä hyvin hitaasti hajoavat ja helposti eliöihin kertyvät aineet, ja harkitaan tunnettujen hormonitoimintaa häiritsevien aineiden lisäämistä, kun testausmenetelmistä ja perusteista on sovittu;
 - huolehditaan siitä, että asetettujen tavoitteiden edellyttämät pääasialliset toimenpiteet laaditaan niin nopeasti, että ne voivat tulla voimaan ennen väliarviointia;
 - huolehditaan siitä, että yhteisön kemikaalirekisterissä (REACH-rekisteri) oleva julkinen tieto on yleisön saatavilla,
- c) torjunta-aineiden osalta
- pannaan täysimääräisesti täytäntöön asiaa koskeva lainsäädäntö⁽¹⁾ ja tarkistetaan sen tehokkuus suojelun korkean tason varmistamiseksi sitä muutettaessa. Tähän tarkistukseen voi kuulua tarvittaessa vertaileva arviointi ja markkinoille saattamista koskevien yhteisön lupamenettelyjen kehittäminen.
 - laaditaan torjunta-aineiden kestävää käyttöä koskeva aihekohtainen strategia, jossa käsitellään
 - i) torjunta-aineiden käytöstä aiheutuvien terveys- ja ympäristövaarojen ja -riskien minimoimista;
 - ii) torjunta-aineiden käytön ja jakelun parempaa valvontaa;
 - iii) haitallisten tehoaineiden pitoisuuksien vähentämistä muun muassa korvaamalla vaarallisimmat niistä turvallisemmilla, myös muilla kuin kemiallisilla vaihtoehdoilla;
 - iv) kannustamista sellaisen viljelyn hyödyntämiseen, jossa käytetään vähän tai ei ollenkaan torjunta-
- d) kemikaalien ja torjunta-aineiden osalta
- pyritään ratifioimaan nopeasti Rotterdamin yleissopimus kansainvälisen kaupan kohteina olevia tiettyjä vaarallisia kemikaaleja ja torjunta-aineita koskevan ilmoitetun ennakkosuostumuksen menettelystä sekä Tukholman yleissopimus hitaasti hajoavista orgaanisista yhdisteistä (POP);
 - muutetaan tiettyjen vaarallisten kemikaalien viennistä ja tuonnista 23 päivänä heinäkuuta 1992 annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 2455/92⁽²⁾ siten, että se on Rotterdamin yleissopimuksen mukainen; lisäksi parannetaan joitakin asetuksessa tarkoitettuja menetteilyjä ja tietojen toimittamista kehitysmaille;
 - tuetaan kemikaalien ja torjunta-aineiden hallinnan parantamista kehitysmaissa ja ehdokasmaissa, vanhentuneiden torjunta-ainearastojen hävittäminen mukaan luettuna, muun muassa tukemalla tällaiseen hävittämiseen tärkeitä hankkeita;
 - osallistutaan kansainvälisiin pyrkimyksiin kehittää strateginen lähestymistapa kansainväliseen kemikaalien hallintaan;
- e) vesivarojen kestävä käyttö ja veden korkean laadun osalta
- varmistetaan pinta- ja pohjaveden suojelun korkea taso, ehkäistään saastumista ja edistetään vesivarojen kestävä käyttöä;
 - pyritään vesipolitiikan puitteiden⁽³⁾ täysimääräiseen täytäntöönpanoon siten, että tavoitteena on veden hyvä ekologinen, kemiallinen ja määrällinen tila sekä johdonmukainen ja kestävä vesihuolto;
 - kehitetään toimenpiteitä, joilla pyritään lopettamaan vaarallisten prioriteettiaineiden, päästöt ja hävikki vesipolitiikan puitteiden⁽³⁾ mukaisesti;
 - varmistetaan uimavesien suojelun korkea taso, mikä käsittää myös uimavesidirektiivin⁽⁴⁾ tarkistamisen;

⁽¹⁾ Neuvoston direktiivi 91/414/ETY, annettu 15 päivänä heinäkuuta 1991, kasvinsuojeluaineiden markkinoille saattamisesta (EYVL L 230, 19.8.1991, s. 1), direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission direktiivillä 2001/49/EY (EYVL L 176, 29.6.2001, s. 61).

⁽²⁾ EYVL L 251, 29.8.1992, s. 13, asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission asetuksella (EY) N:o 2247/98 (EYVL L 282, 20.10.1998, s. 12).

⁽³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/60/EY, annettu 23 päivänä lokakuuta 2000, yhteisön vesipolitiikan puitteista (EYVL L 327, 22.12.2000, s. 1).

⁽⁴⁾ Neuvoston direktiivi 76/160/ETY, annettu 8 päivänä joulukuuta 1975, uimaveden laadusta (EYVL L 31, 5.2.1976, s. 1), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna vuoden 1994 liittymisasiakirjalla.

- varmistetaan vesipolitiikan puitedirektiivissä ja muissa vesiensuojeludirektiiveissä käytettyjen käsitteiden ja lähestymistapojen huomioon ottaminen yhteisön muussa politiikassa;
- f) ilman laadun osalta 5 artiklassa tarkoitettujen liikenne-, teollisuus- ja energiasektorien toimenpiteiden kehittäminen ja täytäntöönpano olisi hoidettava siten, että toimenpiteet ovat yhteensopivia ilmanlaadun parantamistavoitteen kanssa ja edistävät sitä. Suunnitellut jatkotoimet ovat seuraavia:
- parannetaan ilmanlaadun seuranta- ja arviointia, myös epäpuhdistuslaskeumien osalta, sekä yleisölle tiedottamista, mukaan luettuna indikaattorien kehittäminen ja käyttö;
 - laaditaan aihekohtainen strategia, jonka tarkoituksena on vahvistaa johdonmukaista ja yhtenäistä ilmansaasteita koskevaa politiikkaa ja joka kattaa painopisteet lisätoimia varten, tarkastellaan uudelleen ja ajantasaistetaan tarvittaessa ilmanlaatua koskevat normit ja päästöjen kansalliset enimmäismäärät siten, että pitkän aikavälin tavoitteena pyritään siihen, ettei kriittisiä kuormituksia ja tasojä ylitetä, sekä kehitetään parempia järjestelmiä tietojen keruuta, mallintamista ja ennustamista varten;
 - toteutetaan tarkoituksenmukaisia alailmakehän otsonia ja hiukkasia koskevia toimenpiteitä;
 - tarkastellaan sisäilman laatua ja sen vaikutusta ihmisen terveyteen ja tehdään tarvittaessa suosituksia tuleviksi toimenpiteiksi;
 - otetaan johtava asema otsonikerrosta heikentäviä aineita koskevasta Montrealin pöytäkirjasta käytävissä neuvotteluissa sekä sen täytäntöönpanossa;
 - otetaan johtava asema neuvotteluissa, joiden tarkoituksena on myötävaikuttaa ilman puhdistumiseen Euroopassa, ja vahvistetaan yhteyksiä ja vuorovaikutusta tähän pyrkivissä kansainvälisissä prosesseissa;
 - kehitetään edelleen erityisiä yhteisön välineitä, joilla pyritään vähentämään asianomaisista lähteistä peräisin olevia päästöjä;
- g) melun osalta
- täydennetään ja kehitetään edelleen toimenpiteitä, mukaan lukien tarkoituksenmukaiset tyyppihyväksyntämenettelyt palveluista ja tuotteista, erityisesti moottoriajoneuvoista peräisin olevien melupäästöjen osalta, mukaan lukien toimenpiteet renkaan ja tienpinnan välisestä kosketuksesta aiheutuvan melun vähentämiseksi liikenneturvallisuutta vaarantamatta, sekä rautatieajoneuvoista, ilma-aluksista ja kiinteistä koneista;
 - kehitetään ja toteutetaan keinoja lieventää liikennemelua tarvittaessa esimerkiksi vähentämällä kuljetustarpeita, siirtymällä vähemmän melua aiheuttaviin liikennemuotoihin sekä edistämällä teknisiä toimenpiteitä ja kestäväää liikennesuunnittelua.

h) kaupunkiympäristön osalta

- edistetään aihekohtaisella strategialla yhtenäistä laaja-alaista lähestymistapaa kaikessa yhteisön politiikassa ja parannetaan kaupunkiympäristön laatua ottaen huomioon edistyminen nykyisen yhteistyöjärjestelmän ⁽¹⁾ toteuttamisessa, sitä tarvittaessa tarkistaen niin, että samalla käsitellään:
 - Agenda 21 -paikkalisohjelman edistämistä;
 - taloudellisen kasvun ja henkilöliikenteen kysynnän välisen yhteyden supistamista;
 - tarvetta kasvattaa julkisen liikenteen, rautatie- ja sisävesiliikenteen sekä kävelyn ja pyöräilyn osuutta;
 - kasvavien liikennemäärien hallintaa sekä lisääntyvien kuljetusten ja bruttokansantuotteen kasvun välisen yhteyden poistamista;
 - tarvetta edistää vähäpäästöisten ajoneuvojen käyttöä julkisessa liikenteessä;
 - kaupunkiympäristön indikaattoreiden harkitsemista.

8 artikla

Luonnonvarojen ja jätteiden kestäväää käyttöä sekä jätehuoltoa ja luonnonvarojen hoitoa koskevat tavoitteet ja ensisijaiset toimet

1. Edellä 2 artiklassa esitettyihin päämääriin olisi pyrittävä seuraavin tavoittein:
 - pyritään varmistamaan, että luonnonvarojen käyttö ja niihin liittyvät vaikutukset eivät ylitä ympäristön sietokykyä, ja katkaistaan talouskasvun ja luonnonvarojen käytön väliset yhteydet. Tässä yhteydessä palautetaan mielin ohjeellinen tavoite, jonka mukaan uusiutuvien energialähteiden osuus yhteisön sähköntuotannosta olisi 22 prosenttia vuoteen 2010 mennessä tarkoituksena tehostaa huomattavasti luonnonvarojen ja energian käyttöä;
 - vähennetään merkittävästi jätteen kokonaismäärää toteuttamalla aloitteita jätteen syntymisen ehkäisemiseksi, käyttämällä luonnonvaroja tehokkaammin ja siirtymällä kestävämpiin tuotanto- ja kulutusmalleihin;
 - vähennetään merkittävästi käsiteltävän jätteen sekä syntyvän vaarallisen jätteen määrää, kuitenkin siten, että vältetään päästöjen lisääntyminen ilmaan, vesiin ja maahan;

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1411/2001/EY, tehty 27 päivänä kesäkuuta 2001, kaupunkien kestäväää kehitystä edistävästä yhteisön yhteistyöjärjestelmästä (EYVL L 191, 13.7.2001, s. 1).

— kannustetaan uudelleenkäyttöä, ja jätteen osalta, joka kuitenkin syntyy: sen vaarallisuusastetta olisi alennettava ja sen pitäisi aiheuttaa mahdollisimman pieni riski; etusija olisi annettava jätteiden hyödyntämiselle ja erityisesti kierrätykselle; käsittelyyn menevän jätteen määrän olisi oltava mahdollisimman vähäinen, ja se olisi hävitettävä turvallisesti; käsiteltäväksi tarkoitettu jäte olisi käsiteltävä mahdollisimman lähellä sen syntypaikkaa siinä määrin kuin tämä ei vähennä jätteen käsittelytoimien tehokkuutta.

2. Näihin tavoitteisiin pyritään ottaen huomioon yhdenmetyt tuotepolitiikan mukainen lähestymistapa sekä yhteisön jätehuoltostrategia ⁽¹⁾ seuraavien ensisijaisten toimien avulla:

i) Laaditaan luonnonvarojen kestäväää käyttöä ja hoitoa koskeva aihekohtainen strategia, johon sisältyy muun muassa

a) arvio yhteisön materiaali- ja jätevirroista, myös tuonnista ja viennistä, esimerkiksi käyttämällä materiaalivirtojen analysointia,

b) luonnonvaroihin ja jätteisiin liittyvien poliittisten toimenpiteiden tehokkuuden sekä tukien vaikutuksen arviointi,

c) päämäärien ja tavoitteiden asettaminen luonnonvarojen tehokkaalle ja vähäisemmälle käytölle, talouskasvun ja kielteisten ympäristövaikutusten välisen yhteyden purkaminen,

d) ekologista tehokkuutta sekä raaka-aineiden, energian, veden ja muiden luonnonvarojen kestäväää käyttöä edistävien talteenotto- ja tuotantomenetelmien ja -teknikoiden tukeminen,

e) laajan välinevalikoiman, kuten tutkimuksen, teknologian siirron, markkinaperusteisten ja taloudellisten ohjaukeinojen, parhaita toimintatapoja koskevien ohjelmien sekä luonnonvarojen tehokkaan käytön indikaattorien, kehittäely ja käyttöönotto.

ii) Laaditaan ja toteutetaan jätteen syntymisen estämistä ja jätehuoltoa koskevia toimenpiteitä muun muassa seuraavin keinoin:

a) kehitetään laadullisia ja määrällisiä tavoitteita, joilla pyritään vähentämään kaikkea tämän ohjelman kannalta olennaista jätettä ja jotka on saavutettava yhteisön tasolla vuoteen 2010 mennessä. Komissiota pyydetään valmistelemaan tavoitteita koskeva ehdotus vuoteen 2002 mennessä,

b) tuetaan ekologisesti kestäväää tuotesuunnittelua,

c) lisätään yleisön tietoisuutta mahdollisuuksista vaikuttaa jätteen vähentämiseen,

d) laaditaan jätteen syntymisen estämistä edistäviä operatiivisia toimenpiteitä, esimerkiksi edistetään uusiokäyttöä ja hyödyntämistä ja poistetaan tuotteista vähitellen tietyt aineet ja materiaalit,

e) kehitellään uusia jätehuoltoalan indikaattoreita.

iii) Laaditaan jätteiden kierrätystä koskeva aihekohtainen strategia, johon sisältyy muun muassa

a) toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on varmistaa syntypaikkalajittelu sekä ensisijaisten jätevirtojen keruu ja kierrätys,

b) tuottajan vastuun edelleen kehittäminen,

c) ekologisesti kestäväää jätteiden kierrätys- ja käsittelyteknologian kehittäely ja siirto,

iv) Kehitetään tai tarkistetaan jätteitä koskevaa lainsäädäntöä, mukaan lukien muun muassa rakennus- ja purkujäte, viemäriete ⁽²⁾, biohajoava jäte, pakkaukset ⁽³⁾, paristot ⁽⁴⁾ ja jätteiden siirrot ⁽⁵⁾, jätteen ja muun kuin jätteen välisen eron selvittäminen sekä asianmukaisten kriteerien kehittäminen jätepuitedirektiivin ⁽⁶⁾ liitteiden II A ja II B muokkaamiseksi edelleen.

9 artikla

Kansainvälisiä kysymyksiä koskevat tavoitteet ja painopistealueet

1. Edellä 2 artiklassa esitetty kansainvälisiä kysymyksiä koskeva päämäärä ja ohjelman neljän ympäristöä koskevan painopistealueen kansainvälinen ulottuvuus sisältävät seuraavat tavoitteet:

— pyritään kunnianhimoiseen ympäristöpolitiikkaan kansainvälisellä tasolla kiinnittäen erityistä huomiota koko maapallon ympäristön tietokyykyyn;

— edistetään kestäviä tuotanto- ja kulutusmalleja edelleen kansainvälisesti;

— pyritään varmistamaan, että kauppaan ja ympäristöön liittyvät politiikat ja toimenpiteet tukevat toisiaan.

⁽²⁾ Neuvoston direktiivi 86/278/ETY, annettu 12 päivänä kesäkuuta 1986, ympäristön, erityisesti maaperän, suojelusta käytettäessä puhdistamolietettä maanviljelyssä (EYVL L 181, 4.7.1986, s. 6), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna vuoden 1994 liittymisasiakirjalla.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 94/62/EY, annettu 20 päivänä joulukuuta 1994, pakkauksista ja pakkauksijätteistä (EYVL L 365, 31.12.1994, s. 10), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission päätöksellä 1999/177/EY (EYVL L 56, 4.3.1999, s. 47).

⁽⁴⁾ Komission direktiivi 93/86/ETY, annettu 4 päivänä lokakuuta 1993, vaarallisia aineita sisältävistä paristoista ja akuista annetun neuvoston direktiivin 91/157/ETY mukauttamisesta tekniikan kehitykseen (EYVL L 264, 23.10.1993, s. 51).

⁽⁵⁾ Neuvoston asetus (ETY) N:o 259/93, annettu 1 päivänä helmikuuta 1993, Euroopan yhteisössä, Euroopan yhteisöön ja Euroopan yhteisöstä tapahtuvien jätteiden siirtojen valvonnasta ja tarkastamisesta (EYVL L 30, 6.2.1993, s. 1), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission päätöksellä 1999/816/EY (EYVL L 316, 10.12.1999, s. 45).

⁽⁶⁾ Neuvoston direktiivi 75/442/ETY, annettu 15 päivänä heinäkuuta 1975, jätteistä (EYVL C 194, 25.7.1995, s. 39), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission päätöksellä 96/350/EY (EYVL L 135, 6.6.1996, s. 32).

⁽¹⁾ Neuvoston päätöslauselma, annettu 24 päivänä helmikuuta 1997, yhteisön jätehuoltostrategiasta (EYVL C 76, 11.3.1997, s. 1).

2. Näihin tavoitteisiin pyritään seuraavin ensisijaisin toimin:
- a) yhdennetään ympäristösuojeluvaatimukset kaikkiin yhteisön ulkosuhteisiin, myös kaupan ja kehitysyhteistyön alalla, kestävän kehityksen edistämiseksi, muun muassa laatimalla suuntaviivoja.
- b) laaditaan yhtenäiset ympäristö- ja kehitystavoitteet ja edistetään niiden hyväksymistä osana ”uutta maailmanlaajuista sopimusta” vuonna 2002 pidettävässä maailmanlaajuisessa kestävän kehityksen huippukokouksessa.
- c) pyritään vahvistamaan kansainvälistä ympäristöhallintoa vahvistamalla asteittain monenvälistä yhteistyötä ja institutionaalisia puitteita, voimavarat mukaan lukien.
- d) pyritään ratifioimaan nopeasti kansainväliset ympäristöalan yleissopimukset ja ympäristösopimukset, joissa yhteisö on osapuolena, ja huolehtimaan niiden tosiasiallisesta noudattamisesta ja täytäntöönpanosta.
- e) edistetään kestäviä ympäristökäytäntöjä ulkomaisissa sijoituksissa ja vientiluotoissa.
- f) tehostetaan pyrkimyksiä saavuttaa kansainvälisellä tasolla yhteisymmärrys terveys- ja ympäristöriskien arvioimista-voista sekä riskienhallinnasta, ennalta varautumisen periaate mukaan lukien.
- g) pyritään siihen, että kauppa ja ympäristönsuojelulliset tarpeet tukevat toisiaan, ottamalla ympäristöulottuvuus riittävästi huomioon neuvottelujen varhaisessa vaiheessa arvioitaessa monenvälisten kauppasopimusten vaikutuksia kestävän kehityksen kannalta, ja toimimalla tämän mukaisesti.
- h) edistetään lisäksi sellaista maailman kauppajärjestelmää, jossa tunnustetaan kaikilta osin monenväliset tai alueelliset ympäristöalan sopimukset ja ennalta varautumisen periaate, tehostaen kestävän kehityksen mukaisten ja ympäristöystävällisten tuotteiden ja palvelujen kaupan mahdollisuuksia.
- i) edistetään rajat ylittävää ympäristöalan yhteistyötä naapurimaiden ja -alueiden kanssa.
- j) edistetään yhtenäisempää politiikkaa yhdistämällä eri yleissopimusten puitteissa tehty työ, mukaan luettuna biologisen monimuotoisuuden ja ilmastonmuutoksen välisten yhteyksien arviointi, sekä biologiseen monimuotoisuuteen liittyvien näkökohtien huomioon ottamista ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen ja Kioton pöytäkirjan täytäntöönpanossa.
- politiikan tavoitteisiin ja 3 artiklassa esitettyyn strategiseen lähestymistapaan pyritään seuraavien ensisijaisien toimien avulla:
- a) kehitetään parempia järjestelmiä sekä hyvän hallintotavan ohjesääntöjä ja periaatteita, joiden mukaisesti sidosryhmiä kuullaan laajasti kaikissa vaiheissa, jotta osattaisiin valita toimenpiteet, jotka tehokkaimmin takaisivat ympäristön ja kestävän kehityksen kannalta parhaan lopputuloksen,
- b) vahvistetaan valtioista riippumattomien ympäristöjärjestöjen osuutta vuoropuheluprosessissa tukemalla niitä asiaankuuluvalla tavalla, myös yhteisön rahoituksen avulla,
- c) parannetaan politiikan valmisteluprosessia
- arvioimalla ennakolta vaikutuksia, erityisesti ympäristövaikutuksia, joita uusilla politiikoilla mahdollisesti on, toimimatta jättämisen vaihtoehto ja säädösehdotukset mukaan lukien, ja julkaisemalla arvioinnin tulokset,
- arvioimalla jälkikäteen, miten tehokkaasti olemassa olevilla toimenpiteillä saavutettiin ympäristötavoitteet,
- d) varmistetaan, että ympäristö ja erityisesti tässä ohjelmassa nimetyt painopistealueet ovat keskeisellä sijalla yhteisön tutkimusohjelmissa. Yhteisön tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen puiteohjelman yhteydessä tulisi toteuttaa säännöllisiä ympäristöalan tutkimustarpeiden ja painopistealueiden arvioita. Varmistetaan jäsenvaltioissa tehtävän ympäristötutkimuksen parempi koordinaatio muun muassa tulosten hyödyntämiseksi paremmin.
- Luodaan yhteyksiä ympäristöalan ja muiden alojen toimijoiden välille tiedotuksen, ammatillisen koulutuksen, tutkimuksen, yleissivistävän koulutuksen ja politiikkojen alalla.
- e) varmistetaan vuodesta 2003 käynnistyvä säännöllinen tiedottaminen, jonka avulla voidaan luoda perusta
- ympäristöä ja kestävästä kehityksestä koskeville periaatepäätöksille,
- alakohtaisten integraatiostrategioiden sekä kestävän kehityksen strategian seurannalle ja tarkistamiselle,
- yleisölle tiedottamiselle.
- Tietojen hankinnassa hyödynnetään Euroopan ympäristökeskuksen ja muiden asiaan liittyvien elinten säännöllisesti antamia raportteja. Tiedot koskevat erityisesti
- keskeisiä ympäristöindikaattoreita,
- ympäristön tilaa ja sen muutoksia koskevia indikaattoreita,
- yhdistämistä kuvaavia indikaattoreita,

10 artikla

Ympäristöpolitiikan valmistelu

Edellä 2 artiklassa esitettyihin, osallistumiseen ja parhaaseen käytettävissä olevaan tieteelliseen tietoon perustuviin ympäristö-

- f) tarkistetaan ja seurataan säännöllisesti tiedotus- ja raportointijärjestelmiä yhdenmukaisemman ja tehokkaamman järjestelmän luomiseksi, jotta varmistetaan korkealaatuisten, vertailukelpoisten ja merkityksellisten ympäristötietojen yhtenäinen raportointi. Komissiota pyydetään tekemään tätä varten tarkoituksenmukainen ehdotus mahdollisimman pian. Seuranta-, tiedonkeruu- ja raportointivaatimukset olisi tulevaisuudessa otettava asianmukaisesti huomioon ympäristölainsäädännössä,
- g) vahvistetaan maapallon tilan seurantajärjestelmien (esim. satelliittiteknologian) ja -välineiden kehittämistä ja käyttöä politiikan valmistelun ja toteuttamisen tukena.

11 artikla

Seuranta ja tulosten arviointi

1. Komissio arvioi ohjelman neljäntenä toteutusvuonna sen toteuttamisen edistymistä sekä ympäristön tilan kehityssuuntia ja tulevaisuudennäkymiä. Tämä tulisi toteuttaa kattavien indi-

kaattorien pohjalta. Komissio toimittaa välikertomuksen sekä mahdolliset tarkoituksenmukaisiksi katsomansa muutosehdotukset Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

2. Komissio toimittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle lopullisen arvioinnin ohjelmasta sekä ympäristön tilasta ja sen näkymistä ohjelman viimeisen toteutusvuoden aikana.

12 artikla

Tämä päätös julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Tehty Brysselissä 22 päivänä heinäkuuta 2002.

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

P. COX

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

P. S. MØLLER